DESPRE FAPTELE BUNE
ALE CELOR DE ALTĂ CREDINŢĂ
*
DESPRE MÂNTUIREA NEORTODOCŞILOR
*
Sfântul Ierarh Ignatie Briancianinov
*
www.mirem.ro

Mulţumim

Prea Cucernicului Părinte Theodoros Zisis, distins profesor al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Tesalonic, pentru bunăvoinţa de a ne acorda dreptul şi binecuvântarea publicării acestei lucrări apologetice, spre slava Bisericii Ortodoxe de pretutindeni.

CUVÂNT ÎNAINTE

Astăzi Ortodoxia zace sub puterea celui rău, zbătându-se în agonia veacului celui de pe urmă, clătinată de vrăjmaşii cei din afară şi vândută de slujitorii cei dinăuntru.

Trăim vremuri despre care au prorocit dumnezeieştii Părinţi ai Ortodoxiei, vremuri de apostazie vădită şi tăinuită, vremuri în care, precum oarecând în vechiul Babilon, la fel şi astăzi, omenirea îşi temeluieşte aşezământ din fărădelege, împotrivindu-se lui Dumnezeu şi sfinţilor Săi. Creştini, apostaţi, eretici, păgâni şi atei, se adună spre a înălţa un nou *turn*: ecumenismul, iubirea, pacea, unitatea, toleranţa, comunicarea, etc. deopotrivă cu inovaţiile aduse de Biserică, sunt cărămizile şi *schelăria* acestuia. *Arhitecţii* sunt diavolii, slujiţi de *calfe* şi *zidari* destoinici: întâistătătorii laici şi religioşi ai popoarelor, împreună cu ierarhii lui Hristos: patriarhi, mitropoliţi, episcopi.

Cine se ridică împotriva acestora, cine se încumetă să surpe *turnul*? Prea puţini, ca să nu spunem, aproape nimeni. Printre cei puţini se numără, iată şi Sfântul ierarh Briancianinov, care văzând minciuna şi înfruntând erezia, se arată vrednic mărturisitor şi urmaş al Sfinţilor Părinţi, din vechime, care n-au zăbovit a îndrepta şi a mustra cu bărbăţie, atunci când ortodoxia era în primejdie.

Astfel cuvântul Sfântului Ierarh, în această vreme *a tăcerii cu orice preţ*, se dovedeşte a fi certare şi ruşine a păstorilor ecumenişti din Biserică, mustrare şi îndemn la mărturisire pentru cei temători şi îndoielnici.

Căci, observăm cu îngrijorare că bună parte din duhovnicii renumiţi ai ţării noastre, preocupaţi de temele clasice ale Ortodoxiei, precum răbdarea, dragostea, smerenia, ascultarea, etc. ocolesc cu desăvârşire a zăbovi asupra ultimelor preocupări şi idealuri ale Bisericii: adunările şi slujbele cu cei din alte credinţe, dorinţa de unire cu ereticii, recunoaşterea valabilităţii *tainelor* altor *biserici*; adaptările dogmelor, canoanelor şi rânduielilor ortodoxe la exigenţele societăţii moderne – într-un cuvânt ecumenismul.

Astfel, asupra lor apasă vina tăcerii care trădează, căci, *„prin tăcere îl trădăm pe Dumnezeu”*, spune un sfânt al Bisericii. Tăcere ce otrăveşte Biserica, pogoară pe creştini în rătăcire şi înlesneşte vieţuirea împotriva lui

Hristos a apostaţilor, ateilor şi păgânilor.

Să părăsim, aşadar, această ruşinoasă şi păgubitoare tăcere, alăturându-ne marilor mărturisitori ai vremii noastre, neobosiţilor luptători ai rătăcirilor ecumeniste, precum sfinţii şi drepţii lui Dumnezeu – Ioan Iacob Hozevitul, Ioan Maximovici, Averkie Tauşev, Iustin Popovici, Nicolae Velimirovici, Serafim Rose, căci judecând după duhul veacului şi după frământarea minţilor, suntem îndreptăţiţi să credem că edificiul Bisericii, care se clatină de mult, se va cutremura straşnic şi repede. Nu are cine să-l susţină şi cine să se împotrivească. Măsurile întreprinse pentru susţinerea lui *au fost împrumutate de la stihiile lumii vrăjmaşe Bisericii, şi mai curând vor accelera căderea ei, decât să o oprească*.

Conon Monahul

CUVÂNT DESPRE ORTODOXIE ŞI DESPRE NEORTODOCŞI

La începutul cuvântului nostru în Duminica Ortodoxiei pare firească întrebarea: „ce este

I J Ortodoxia?”

Ortodoxia este adevărata cunoaştere şi lăudare a lui Dumnezeu; Ortodoxia este închinarea lui Dumnezeu în Duh şi adevăr; Ortodoxia este proslăvirea omului de către Dumnezeu, prin harul Preasfântului Duh, dăruit omului. Duhul este slava creştinilor. Unde nu există Duh, acolo nu există Ortodoxie.

Unde nu este Ortodoxie, acolo nu este nici mântuire

Nu există Ortodoxie nici în învăţăturile şi filosofările omeneşti, stăpânite de intelectul mincinos şi înşelător, rod al căderii. Ortodoxia este învăţătura Sfântului Duh, dată omului de Dumnezeu întru mântuire. Unde nu este Ortodoxie, acolo nu este nici mântuire. „Oricine va voi să se mântuiască, mai întâi de toate trebuie să se ţină de credinţa sobornicească; iar cine n-o va păstra întreagă şi fără de prihană, acela va pieri în veci” (*Simbolul Sfântului Anastasie cel Mare*).

Pentru a păstra în siguranţă acest zălog al nostru, astăzi Sfânta Biserică enumera public, în auzul tuturor,

acele învăţături generale propagate de satana – expresie a vrăjmăşiei contra lui Dumnezeu – care defăimează lucrarea mântuirii noastre şi ne-o răpesc. Biserica demască aceste învăţături ca pe nişte lupi înfricoşători, ca pe nişte şerpi veninoşi, ca pe nişte hoţi şi ucigaşi. Păzindu-ne de toate acestea şi scoţându-i din prăpastia pierzaniei pe cei înşelaţi de acestea, Biserica predă anatemei acele învăţături şi pe cei ce le urmează cu îndărătnicie.

Cuvântul „anatema” semnifică îndepărtare, respingere (blestemul lui Dumnezeu). Atunci când Biserica predă anatemei o învăţătură, înseamnă că acea învăţătură conţine hula împotriva Duhului Sfânt. Aşadar, în scopul mântuirii, aceasta trebuie să fie respinsă şi îndepărtată, tot aşa cum otrava este ţinută departe de alimente.

Atunci când o persoană este predată anatemei, înseamnă că acea persoană şi-a însuşit învăţătura hulitoare în mod irevocabil, lipsindu-se de mântuire el însuşi şi lipsindu-i şi pe apropiaţii lui, cărora le-a transmis felul său de gândire. Iar când acea persoană se decide să părăsească învăţătura hulitoare şi să primească învăţătura Bisericii Ortodoxe, după rânduiala Bisericii, este datoare să anatematizeze falsa învăţătură de care era legat mai înainte şi care îl duce la pierzanie, îl înstrăina de Dumnezeu, îl forţa să duşmănească pe Dumnezeu, să hulească pe Duhul Sfânt, şi îl menţinea în comunicare cu satana.

Cugetarea omenească inclusă în învăţătura credinţei creştine se numeşte erezie

Toate învăţăturile omeneşti, cuprinzând propria cugetare inspirată din intelectul înşelător, din înţelepciunea trupească a oamenilor strecurate abil în învăţătura despre Dumnezeu, descoperită de Dumnezeu, pricinuiesc moartea veşnică. Cugetarea omenească inclusă în învăţătura credinţei creştine se numeşte erezie, iar urmarea acestei învăţături – rea-credinţă…

Inima lor cea nesocotită s-a întunecat – spune Apostolul despre înţelepţii care s-au abătut de la adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu – zicând că sunt înţelepţi, au

ajuns nebuni; de aceea Dumnezeu i-a dat necurăţiei, după poftele inimii lor… ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună; pentru aceea, Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară.

Patimi de ocară înseamnă feluritele patimi ale desfrânării. Apollinarie era stăpânit de patima destrăbălării. Eutihie era orbit mai cu seamă de pofta de arginţi, iar destrăbălarea lui Arie întrecea orice închipuire.

Ereziile, fiind o lucrare trupească, rod al înţelepciunii trupeşti, sunt născoceli ale duhurilor necurate. Feriţi-vă de eresurile cele împotrivitoare lui Dumnezeu – zice Sfântul Ignatie Teoforul – deoarece prin însăşi natura lor, acestea sunt născociri diavoleşti ale şarpelui plin de toată răutatea. Nici nu este de mirare: duhurile necurate au căzut de la înălţimea demnităţii duhovniceşti; ele au căzut în cugetarea trupească de la cea duhovnicească.

La oameni, binele este amestecat cu răul, şi de aceea devine netrebuincios; la duhurile necurate precumpăneşte şi acţionează numai răul. Cel mai mare păcat al lor era ura nestăvilită faţă de Dumnezeu, exprimată printr-o straşnică şi neîncetată hulire a Lui. În trufia lor, demonii s-au ridicat mai presus de Dumnezeu însuşi. Ei au prefăcut ascultarea de Dumnezeu, firească făpturilor vii, într-o sălbatică împotrivire, într-o vrajbă de neîmpăcat. De aceea căderea lor este atât de profundă, iar plaga morţii veşnice, hărăzită lor, este incurabilă. Patima lor esenţială este mândria. Ei sunt prea plini de o nemaipomenită şi neroadă vanitate.

Erezia este o armă de temut în mâinile demonilor! Cu ajutorul ereziilor, aceştia au dus la pierzanie popoare întregi; răpindu-le pe neobservate creştinismul, ei l-au înlocuit cu o doctrină blasfemitoare şi i-au conferit acestei ucigătoare învăţături titlul de creştinism reformat, veritabil, purificat.

Erezia este un păcat făptuit în special de către intelect

Acest păcat, fiind acceptat cu mintea, se transmite duhului, se răspândeşte în tot trupul, păgânindu-l în întregime, întrucât acesta are însuşirea de a se păgâni şi a

se molipsi prin comunicare cu duhurile necurate. Păcatul acesta trece neobservat şi pare de neînţeles pentru cei ce nu cunosc îndeajuns creştinismul. Iată de ce, în mrejele sale cad cu atâta uşurinţă: simplitatea, candoarea, necunoştinţa, mărturisirea superficială şi indiferentă a credinţei creştine.

Într-o perioadă au fost atinşi de erezie chiar şi unii cuviincioşi ai lui Dumnezeu, precum Ioanichie cel Mare, Gherasim din Iordan şi alţii. Dacă aceşti sfinţi bărbaţi, care-şi duceau viaţa doar în grija de mântuire, n-au cunoscut de îndată hula mascată împotriva lui Dumnezeu, ce vom zice de cei ce-şi petrec zilele scufundaţi în preocupări lumeşti şi având o noţiune cu totul neîndestulătoare asupra creştinismului? Cum vor recunoaşte şi erezia, când aceasta apare ferchezuită sub masca înţelepciunii, cucerniciei şi sfinţeniei?

Iată din ce cauză întregi noroade s-au plecat cu atâta uşurinţă sub jugul ereziei. Din aceeaşi cauză devine foarte anevoioasă întoarcerea de la erezie la dreapta credinţă, cu mult mai anevoioasă decât întoarcerea de la buna-credinţă la idolatrie.

Ereziile mai apropiate de ateism sunt mai lesne de recunoscut şi de lepădat decât ereziile nu prea depărtate de dreapta credinţă, şi de aceea mai acoperite, împăratul roman, marele Constantin, cel egal cu apostolii, într-o scrisoare către Sfântul Alexandru, Patriarhul Alexandriei, acuzatorul ereziarhului Arie, îl roagă să curme disputa ce tulbura liniştea şi pacea, prin cuvinte deşarte. Dar, prin aceste cuvinte numite deşarte, era tăgăduită

Dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, era desfiinţat creştinismul.

Iată cum necunoştinţa, şi în cazul acestui bărbat sfânt, râvnitor, fusese înşelată prin viclenia ereziei, nerecunoscută de el.

Sfânta Biserică totdeauna a considerat ca absolut necesar tratamentul grozavei plăgi a ereziei prin anatema

Atunci când Fericitul Teodoret, episcopul Cirului, s-a înfăţişat la cel de-al IV-lea Sinod Ecumenic, intenţionând să

se justifice contra acuzaţiilor ce i se aduceau, Părinţii prezenţi la Sinod i-au cerut, mai întâi să-l anatematizeze pe ereziarhul Nestorie. Teodoret, care, în fond, îl dezaproba pe Nestorie, dar nu atât de hotărât, precum era respins de Biserică, încerca să se explice. Părinţii însă i-au cerut din nou să-l predea anatemei, hotărât şi fără rezerve, pe Nestorie şi a lui învăţătură.

Teodoret iarăşi voia să se disculpe, şi atunci Părinţii i-au cerut cu fermitate ori să-l anatematizeze de îndată pe Nestorie, ori îl vor socoti eretic pe Teodoret însuşi, în cele din urmă, Teodoret l-a anatematizat pe Nestorie şi celelalte eresuri ale vremii. Aducând slavă lui Dumnezeu, Părinţii l-au proclamat pe Teodoret păstor drept credincios. Din partea sa, Teodoret nu mai dorea să se explice, după ce pricinile ce-l îmboldeau să dea explicaţii fuseseră extirpate din sufletul său (Flerg, *Istoria creştinismului*).

Iată deci, singura atitudine corectă a duhului omenesc cu privire la înfricoşătoarea plagă a ereziei. Biserica vesteşte:

„Cei ce şi-au predat cugetul lor în ascultare faţă de descoperirea dumnezeiască, slujind-o pe ea, pe aceştia să-i fericim şi să-i lăudăm; iar celor ce se împotrivesc adevărului, dacă nu s-au pocăit înaintea lui Dumnezeu, Carele aşteaptă întoarcerea şi căinţa lor, dacă n-au voit să urmeze Sfintelor Scripturi şi Tradiţiei Bisericii Sobornicești, *să fie excomunicaţi şi predaţi anatemei*”.

„Celor ce neagă existenţa lui Dumnezeu şi susţin că această lume s-a autoorganizat şi că toate se petrec fără ajutorul providenţei dumnezeieşti, aşa, ca din întâmplare: *anatema*!”

„Celor ce afirmă că Dumnezeu nu este Duh, ci materie şi care nu-L recunosc ca Sfânt, Atotmilostiv, Preaînţelept, Atotştiutor, rostind alte asemenea blasfemii: *anatema*!”;

„Celor ce îndrăznesc să declare că Fiul lui Dumnezeu n-ar fi de o fiinţă cu Tatăl, de asemenea Duhul Sfânt, Carele este de conceput: că Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt n-ar

fi Unul Dumnezeu: *anatema*!”;

„Celor care spun că venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu întrupat, patimile Sale de bunăvoie, moartea şi învierea Sa nu sunt necesare izbăvirii de păcate şi mântuirii noastre: *anatema*!”;

„Celor care nu acceptă harul răscumpărării propovăduit de Evanghelie, ca singurul nostru mijloc de îndreptăţire în faţa lui Dumnezeu: *anatema*!”;

„Celor care se îndoiesc de fecioria Preacuratei Fecioare Maria înainte de naştere, în timpul naşterii şi după naştere: *anatema*!”;

„Celor care nu cred că Duhul Sfânt i-a înţelepţit pe proroci şi pe apostoli şi a prevestit prin gura lor adevărata cale spre mântuire, prin atâtea minuni, mărturisind că Duhul şi acum sălăşluieşte în inimile adevăraţilor creştini şi-i călăuzeşte spre orice adevăr: *anatema*!”;

„Celor care nu recunosc nemurirea sufletului, sfârşitul acestui veac, judecata ce va să vină, răsplata cerească pentru faptele cele bune şi osânda pentru păcate: *anatema*!”;

„Celor care refuză Tainele Sfintei Biserici a lui Hristos: *anatema*!”;

„Celor care nu recunosc Sinoadele Sfinţilor Părinţi şi Predaniile lor, în conglăsuire cu revelaţia dumnezeiască şi păstrate cu sfinţenie de către Biserica Ortodoxă şi Sobornicească: *anatema*!”

Adevărul dumnezeiesc S-a întrupat ca prin Sine să ne mântuiască pe noi, cei morţi ca urmare a primirii şi însuşirii de către noi a ucigătoarei minciuni. *Dacă veţi rămâne în cuvântul* Meugrăieşte Hristos – *dacă veţi primi învăţătura Mea şi veţi rămâne credincioşi ei, sunteţi cu adevărat ucenici ai Mei. Şi veţi cunoaşte Adevărul şi Adevărul vă va face liberi* (Ioan 8, 31 – 32).

Numai acela va rămâne credincios învăţăturii lui Hristos, care respinge cu hotărâre şi va respinge pururea orice învăţătură născocită de duhurile necurate şi de oamenii potrivnici învăţăturii lui Hristos, înţelepciunii dumnezeieşti, care ne-a lăsat legământ să păstrăm

unitatea şi inviolabilitatea lor.

Înţelepciunea dumnezeieştii Revelaţii se păstrează întreagă şi neştirbită doar în sânul Bisericii Ortodoxe de Răsărit. *Amin*!

*

DESPRE MÂNTUIREA NEORTODOCŞILOR

Ce este erezia?

Erezia este împlinirea în faptă, în cuvânt sau în gând a următoarelor:

— *Abaterea de la sfintele dogme ale Sfintei Biserici Ortodoxe*;

— *Credinţa că, dacă eşti creştin, dacă crezi, dacă eşti religios, credincios, mistic, spiritual etc, fără a fi ortodox, te poţi mântui*;

— *Credinţa şi mărturisirea că te poţi mântui (şi) prin tehnici, asane, meditaţii, formule (mantre), gnoză, cunoaştere, raţiune, ştiinţe, filosofii, concepte, doctrine umaniste (iluminist-idealiste, revoluţionare şi religioase)*;

— *Credinţa şi afirmarea că Hristos a fost un mare învăţat, un mistic, un iluminat, un înţelept, un guru, un iniţiat cu puteri paranormale, oculte, vrăjitoreşti, un şef spiritual, un fel de mare şaman venit din ceruri astrale, ori strălucită personalitate a umanităţii, iar nu însuşi Dumnezeu-Cuvântul*;

— *Credinţa, părerea şi propovăduirea că mântuirea nu este doar în Biserică şi că nu este nevoie să fii ortodox ca să te mântuieşti*.

Spre întărirea celor de mai sus, Sfântul Ignatie Briancianinov răspunde unei femei, care – asemenea „creştinilor" de azi – nu accepta că sunt *„mulţi chemaţi, şi puţini aleşi"* şi că aleşii sunt tocmai adevăraţii ortodocşi.

Astfel, Sfântul Ignatie scrie[1]:

„Ce spectacol vrednic de plâns în hohote: creştinii care nu ştiu în ce constă propriu-zis creştinismul! Privirea noastră întâlneşte acest spectacol neîncetat: rareori vedem câte o excepţie, rareori putem întâlni, în numeroasa gloată a celor ce se numesc creştini, unul care e creştin nu doar

1 Volumul IV, Propovedanii ascetice si scrisori către mireni

cu numele, ci şi în fapt!

Întrebarea pe care o puneţi dumneavoastră a devenit o întrebare obişnuită astăzi: *De ce să nu se mântuiască păgânii, mahomedanii şi aşa numiţii eretici*? Spuneţi că printre ei se găsesc oameni cât se poate de buni. A-i pierde pe aceşti oameni buni ar fi contrar milei lui Dumnezeu!... Mai mult, spuneţi că: *„aceasta este contrar chiar raţiunii umane. Doar ereticii sunt şi ei creştini. Să te socoţi mântuit, iar pe membrii altor credinţe pierduţi, este o nebunie, este o trufie fără margini"*... (îi scria acea femeie Sfântului Ignatie).

Iisus Hristos singurul mijlocitor al mântuirii noastre

Creştinilor, îi răspunde Sfântul, voi vorbiţi despre mântuire, dar habar nu aveţi ce este mântuirea, de ce au nevoie oamenii de mântuire şi, în sfârşit, nu-L cunoaşteţi pe Hristos, singurul mijloc al mântuirii noastre! Iată adevărata învăţătură despre acest obiect, învăţătura Sfintei, Universalei Biserici: Mântuirea constă în restaurarea după *chipul* lui Dumnezeu. Această comuniune a fost pierdută de întregul neam omenesc prin căderea în păcat a protopărinţilor.

Tot neamul omenesc e o categorie de fiinţe pierdute. Pieirea este domeniul tuturor oamenilor, atât a celor virtuoşi, cât şi a răufăcătorilor. Ne zămislim în fărădelegi, ne naştem în păcat. Voi pogorî la fiul meu, plângând, în iad, zice sfântul patriarh Iacov despre el însuşi şi despre sfântul său fiu, Iosif cel cast şi minunat. Coborau în iad, după sfârşirea pribegiei pământeşti, nu doar păcătoşii, ci şi drepţii Vechiului Testament. La atâta se limitează puterea faptelor bune omeneşti. Acesta este preţul virtuţilor firii noastre căzute!

Ca să se refacă comuniunea omului cu Dumnezeu sau, cu alte cuvinte, ca omul să obţină mântuirea era necesară răscumpărarea. Răscumpărarea neamului omenesc a fost săvârşită nu de un înger, nu de un arhanghel, nu de vreo fiinţă şi mai înaltă, dar mărginită şi creată, ci a fost săvârşită de însuşi nemărginitul Dumnezeu.

Pedepsele, partea neamului omenesc, au fost înlocuite cu pedeapsa luată de El; lipsa meritelor omeneşti a fost înlocuită de vrednicia Lui infinită. Toate faptele bune omeneşti neputincioase, pogorătoare în iad, au fost înlocuite cu o singură faptă bună, plină de putere: credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. Când iudeii L-au întrebat pe Domnul: Ce să facem ca să facem lucrurile lui Dumnezeu? Domnul le-a răspuns: Acesta este lucrul lui Dumnezeu, să credeţi în Cel pe care L-a trimis El.

Ne mântuieşte credinţa în Hristos, nu „faptele bune”.

Un singur lucru bun ne e necesar pentru mântuire: credinţa; dar credinţa ca lucrare. Prin credinţă şi numai prin credinţă putem intra în comuniune cu Dumnezeu, prin mijlocul Tainelor pe care ni le-a dăruit El. În deşert dar, şi cu păcat cugetaţi şi ziceţi că oamenii buni dintre păgâni şi mahomedani se vor mântui, adică vor intra în comuniune cu Dumnezeu!...

Nu!... Biserica a recunoscut întotdeauna că există un singur mijloc de mântuire: Răscumpărătorul! Ea a recunoscut că cele mai mari virtuţi ale firii căzute pogoară în iad. Dacă drepţii adevăratei Biserici şi făcătorii de minuni, care credeau în Răscumpărătorul ce urma să vină, pogorau în iad, cum vă închipuiţi că păgânii şi mahomedanii şi ateii, care nu au cunoscut şi nu au crezut în Răscumpărător vor căpăta mântuirea, numai pentru că ei vi se par dumneavoastră drăguţi şi buni, când mântuirea nu se obţine decât printr-un singur, vă repet, un singur mijloc, şi acesta este credinţa în Răscumpărătorul.

„Mântuirea” fără Hristos

Creştinilor! Cunoaşteţi-L pe Hristos! înţelegeţi că voi nu-L cunoaşteţi, că vă lepădaţi de El socotind mântuirea posibilă fără El, pentru niscaiva fapte bune! Cel care socoate o mântuire posibilă fără credinţa în Hristos este renegat de Hristos şi, poate din neştiinţă, cade în păcatul greu al hulirii de Dumnezeu. Căci cugetăm, zice Sfântul Apostol Pavel, că omul se adevereşte prin credinţa fără faptele legii. Căci adevărul lui Dumnezeu prin credinţa lui Iisus Hristos în toate şi asupra tuturor credincioşilor este

fără deosebire. Toţi au păcătuit şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu, suntem însă iertaţi în dar, prin harul Lui, cu izbăvirea întru Iisus Hristos.

Veţi replica poate: *Sfântul Apostol Iacov cere neapărat fapte bune*: *el învaţă că credinţa fără fapte e moartă*.

Cercetaţi ce cere Sfântul Apostol Iacov şi o să vedeţi că el cere, ca şi toţi insuflaţii de Dumnezeu scriitori ai Sfintei Scripturi, fapte de credinţă, iar nu faptele bune ale firii noastre căzute. El cere credinţa vie, învederată de faptele omului nou, şi nu faptele bune ale firii noastre căzute! El dă drept exemplu fapta patriarhului Avraam, fapta în care s-a învederat credinţa dreptului; iar fapta aceea consta în a aduce jertfă lui Dumnezeu pe fiul său unul născut.

Să-ţi înjunghii fiul spre jertfire nu e deloc o faptă bună după firea omenească: e o faptă bună ca împlinire a poruncii lui Dumnezeu, ca faptă de credinţă…

Boala „raţiunii sănătoase”.

Ciudată e judecata dumneavoastră despre raţiunea sănătoasă. De unde, cu ce drept o găsiţi, o descoperiţi în dumneavoastră? Dacă sunteţi creştini trebuie să aveţi noţiuni creştine cu privire la acest obiect şi nu altele, după capul dumneavoastră sau agăţate cine ştie de pe unde!

Evanghelia ne învaţă că, prin cădere, noi ne-am agonisit o raţiune pervertită, că raţiunea firii noastre căzute, oricât de valoroasă ar fi prin natură, oricât de ascuţită ar fi prin învăţătura lumească, îşi păstrează caracterul căpătat prin căderea în păcat, continuă să rămână o raţiune pervertită. Trebuie să o lepezi, să te dai pe mâna călăuzitoare a credinţei şi, sub această conducere, la timpul său, după o însemnată nevoinţă întru evlavie, Dumnezeu dăruieşte robului Său credincios raţiunea Adevărului sau Judecata

Duhovnicească, temelia judecăţii duhovniceşti fiind Dumnezeu.

Ceea ce numiţi dumneavoastră raţiune sănătoasă, noi, creştinii, cunoaştem că este o raţiune atât de

bolnăvicioasă, atât de întunecată şi rătăcită, încât vindecarea ei nu poate avea loc decât prin retezarea cu paloşul credinţei a tuturor ştiinţelor şi cunoştinţelor care o compun şi prin lepădarea lor. Deşartă e rătăcirea minţii omeneşti, când caută să-L pătrundă pe nepătrunsul Dumnezeu! Când caută să explice inexplicabilul, să-L supună consideraţiilor sale pe cine? Pe Dumnezeu! O asemenea întreprindere e o întreprindere satanică!… Tu, care te numeşti creştin şi nu ai habar de învăţătura lui Hristos…

Ereticii nu sunt creştini

Dumneavoastră spuneţi că *ereticii sunt aceeaşi creştini ca şi noi*. De unde aţi scos una ca asta? Doar poate vreunul care se numeşte creştin şi nu ştie nimic despre Hristos, datorită nemărginitei sale ignorante, se va arăta de acord să se recunoască tot atât de creştin cât şi ereticii, fără să deosebească sfânta credinţă creştină, de puii blestemului, de ereziile hulitoare de Dumnezeu. Altfel judecă cu privire la acestea adevăraţii creştini!

Numeroasele soboare de Sfinţi au primit cununa muceniciei, au ales mai degrabă cele mai crâncene şi îndelungate chinuri, închisoarea, exilul, decât să-şi dea acordul la părtăşania cu ereticii în învăţătura lor hulitoare de Dumnezeu.

Biserica Universală a recunoscut întotdeauna erezia ca un păcat de moarte, a recunoscut întotdeauna că omul molipsit de boala groaznică a ereziei e mort sufleteşte, străin de har şi de mântuire, fiind în comuniune cu diavolul şi cu pieirea lui…

Cu deosebire se remarcă la eretici ura neîmpăcată către fiii adevăratei Biserici şi setea lor de a se adapă cu sângele acestora! Erezia se conjugă cu încrâncenarea inimii, cu o groaznică întunecare şi stricare a minţii, erezia se menţine cu încăpăţânare în sufletul molipsit de ea şi cât de trudnică este vindecarea omului de această infirmitate! Orice erezie conţine într-însa hula împotriva Duhului Sfânt; fie huleşte o dogmă a Duhului Sfânt, fie o lucrare a Duhului Sfânt, dar neapărat huleşte Duhul Sfânt. Esenţa

oricărei erezii este hulirea de Dumnezeu.

De la vechile erezii la noile erezii

Remarcabil: toate vechile erezii, sub diversele lor măşti schimbătoare, tindeau către un acelaşi scop: negau Dumnezeirea Cuvântului şi deformau dogma întrupării.

Cele mai noi năzuiesc mai degrabă să nege lucrările Duhului Sfânt. Cu hule îngrozitoare ei negau

Dumnezeiască Liturghie, toate Tainele, tot, toate aspectele în care Biserica Universală recunoştea lucrarea Sfântului Duh. Ei le numeau pe acestea reglementări omeneşti, şi încă mai neruşinat: superstiţii, rătăcire! Desigur, dumneavoastră nu vedeţi în erezie nicio tâlhărie, nici hoţie! Poate nici nu o socotiţi un păcat? E renegat Fiul lui Dumnezeu, e renegat şi hulit Duhul Sfânt, nu mii mult!

Cel care a primit şi se ţine de o învăţătură hulitoare de Dumnezeu, cel care huleşte pe Dumnezeu cu gura, acela nu tâlhăreşte, nu fură, face chiar faptele bune ale firii căzute – ce om minunat! Cum ar putea Dumnezeu să-i refuze mântuirea?!…

Toată cauza ultimei dumneavoastră nedumeriri, ca şi a tuturor celorlalte, constă în adânca necunoaştere a creştinismului!…

Esenţa nedumeririlor acestora este lepădarea de Hristos! Nu vă jucaţi cu mântuirea, nu vă jucaţi! Căci altfel veţi plânge veşnic!…

Apucaţi-vă de lectura Noului Testament şi Sfinţilor Părinţi ai Bisericii Ortodoxe, studiaţi în scrierile Sfinţilor Părinţi cum trebuie înţeleasă corect Sfânta Scriptură, ce vieţuire, ce gânduri şi ce simţăminte se cuvine să aibă un creştin.

DESPRE FAPTELE BUNE ALE NEORTODOCŞILOR

Faptele celor ce nu cred în Hristos

Dar cine nu crede în Fiul lui Dumnezeu? Nu cel care pe faţă, cu hotărâre se leapădă de El, ci şi acela care, numindu-se creştin, duce viaţă păcătoasă, aleargă după desfătări trupeşti; cel al cărui dumnezeu este pântecele; cel al cărui dumnezeu este argintul şi aurul; cel al cărui dumnezeu e slava pământească; cel care a cinstit ca pe un

dumnezeu înţelepciunea pământească cea vrăjmaşă lui Dumnezeu, că tot cela ce face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, ca să nu se vădească faptele Lui; iar cel ce face adevărul vine la Lumină, ca să se arate lucrurile lui, că întru Dumnezeu sunt lucrate (În 3, 20 – 21).

Fără lepădare de sine, omul nu e în stare de credinţă; raţiunea lui căzută luptă împotriva credinţei, cerând cu obrăznicie lui Dumnezeu socoteală pentru lucrările Lui şi dovezi pentru adevărurile descoperite de El omului; inima căzută vrea să ducă viaţa căderii, către a cărei omorâre năzuieşte credinţa; trupul şi sângele, neluând aminte la mormântul ce le stă înainte în oricare ceas, vor şi ele să îşi trăiască viaţa lor, viaţa stricăciunii şi a păcatului.

În ce trebuie să credem?

„Credinţa", a zis Preacuviosul Simeon Noul Teolog, „în înţelesul larg al acestui cuvânt, cuprinde în sine toate Dumnezeieştile Porunci ale lui Hristos: ea e pecetluită de încredinţarea că în porunci nu este nicio buche care să nu aibă rost, că totul în ele, până la o iotă, e viaţă şi pricină a vieţii veşnice".

Să crezi în dogmele propovăduite de Evanghelie, să le înţelegi şi să le mărturiseşti după învăţătura neştirbită a Bisericii Ortodoxe de Răsărit, singura ce cuprinde învăţătura evanghelică în toată curăţia şi plinătatea ei. Să crezi în tainele rânduite în Biserică de însuşi Domnul, păstrate de Biserica de Răsărit în toată plinătatea lor. Să crezi în sfintele, de viaţă făcătoarele porunci evanghelice, care pot fi împlinite fără greşeală numai în sânul Bisericii celei adevărate, a căror plinire o alcătuieşte aşa-numita de către Părinţi credinţă lucrătoare a creştinului, în dogme e Teologia predată de însuşi Dumnezeu.

Lepădarea dogmelor este o hulă împotriva lui Dumnezeu ce se numeşte necredinţă; schimonosirea dogmelor este o hulă împotriva lui Dumnezeu ce se numeşte erezie.

Criteriul faptelor bune

Credinţa Ortodoxă în Hristos, pecetluită prin Taina Botezului e îndestulătoare pentru mântuire şi fără fapte,

arunci când omul n-are timp să le săvârşească: fiindcă credinţa îl înlocuieşte pe om cu Hristos, şi faptele bune omeneşti cu meritele lui Hristos. De-a lungul vieţii pământeşti, însă, este neapărată nevoie de fapte.

Ca fapte bune îi sunt recunoscute creştinului numai acelea care sunt împlinire a poruncilor evanghelice, prin care se hrăneşte, trăieşte credinţa lui, prin care este sprijinită viaţa lui în Hristos: fiindcă singurul care lucrează în creştin trebuie să fie Hristos. Cel botezat nu are dreptul să facă după curii îi dau ghes simţirile inimii, care depind de înrâurirea trupului şi sângelui asupra acesteia, oricât ar părea de bune aceste simţiri: îi sunt primite doar faptele bune către a căror săvârşire inima este îmboldită de către Duhul Sfânt şi Cuvântul lui Dumnezeu, care sunt ale firii înnoite de Hristos.

„Faptele bune" ale firii căzute

Sunt orbi cei ce pun preţ pe aşa numitele de către ei „fapte bune" ale firii căzute. Aceste fapte au lauda lor, preţul lor, în vreme şi între oameni, nu însă înaintea lui Dumnezeu, înaintea Căruia toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut (Rom. 3, 12).

Cei ce nădăjduiesc în faptele bune ale firii căzute nu L-au cunoscut pe Hristos, n-au priceput taina răscumpărării, sunt prinşi în cursele propriei filosofări mincinoase, ridicând împotriva credinţei lor care este pe jumătate moartă şi se clatină din împotrivire prostească: „*Oare Dumnezeu este atât de nedrept încât să nu dea răsplata mântuirii veşnice faptelor bune săvârşite de închinătorii la idoli şi de eretici*?"

Aceşti „judecători" pun nedreptatea şi neputinţa judecăţii lor pe seama judecăţii lui Dumnezeu. Dacă faptele bune săvârşite potrivit simţirilor inimii ar aduce mântuirea, venirea lui Hristos ar fi fost de prisos, n-ar mai fi fost nevoie de răscumpărarea lumii prin patimile şi moartea pe cruce a Dumnezeului-Om, nici de poruncile evanghelice. Este învederat că cei ce socot că mântuirea se poate dobândi şi numai prin faptele firii căzute nimicesc însemnătatea lui Hristos, leapădă pe Hristos.

În chip nelegiuit s-au oştit împotriva credinţei iudeii, cerând de la credincioşi împlinirea rânduielilor rituale ale Legii vechi; în chip nelegiuit fiii lumii vrăjmaşe lui Dumnezeu, ce sunt străini de cunoaşterea cea tainică şi totodată vie a lui Hristos, cer de la cei ce cred în Hristos fapte bune potrivite cu înţelegerea şi simţirile firii căzute. Cel ce crede în Hristos trage împotriva simţirilor inimii sabia lui Hristos şi îşi sileşte inima, tăind cu sabia ascultării faţă de El nu doar pornirile păcătoase vădite, ci şi acele porniri care par bune la arătare, dar în fapt sunt potrivnice legilor evanghelice şi, astfel, este întreaga lucrare a omului care se ia după imboldurile firii căzute.

Faptele părute bune, făcute din imboldurile firii căzute, fac să crească în om „eul" său, nimicesc credinţa în Hristos, sunt potrivnice lui Dumnezeu; faptele credinţei omoară egoismul în om, fac să crească în el credinţa, fac să crească în el Hristos. De vei mărturisi cu gura ta pe Domnul Iisus, spune Apostolul, şi vei crede întru inima ta că Dumnezeu L-a ridicat pe El din morţi, te vei mântui: căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire (Rom. 10, 9 – 10).

Dreapta credinţă, adevărata faptă bună

Credinţa adevărată şi vie aduce omului mântuirea, chiar dacă acesta o mărturiseşte doar cu gura. Ea i-a adus mântuirea tâlharului răstignit pe cruce; a adus mântuire, prin pocăinţă, multor păcătoşi în ultimele clipe, cele dinainte de moarte, ale vieţii lor.

Atât de însemnată, de neapărat trebuincioasă este pentru mântuire mărturisirea cu gura a credinţei inimii şi încredinţării sufletului, că sfinţii mucenici din toate veacurile creştinismului, începând cu înşişi Apostolii lui Hristos, s-au învoit mai degrabă a răbda chinuri lungi şi înfricoşate, a vărsa sângele lor ca apa, decât a rosti lepădarea de Hristos, fie aceasta şi prefăcută, numai cu gura, tară ca inima să ia parte.

Dumnezeu cere de la om pentru a-l mântui numai credinţa vie, adevărată. Aceasta, ca zălog al mântuirii şi fericirii veşnice, trebuie să fie pentru creştin mai de preţ

decât viaţa lui pământească. Mucenicia este roadă adevăratei cunoştinţe de Dumnezeu, dăruite prin credinţă. Mucenicia este roadă credinţei. Această faptă au hulit-o şi o hulesc cei ce pun mare preţ pe faptele firii omeneşti căzute: în orbirea lor, ei numesc această preasfântă nevoinţă a celor mari la suflet „urmare a nebuniei”.

Atât de însemnată este fiecare idee a dogmelor date de Dumnezeu, că sfinţii mărturisitori, asemenea mucenicilor, au pecetluit mărturisirea de credinţă ortodoxă cu pătimiri grozave şi râuri de sânge. Potrivit însemnătăţii credinţei în lucrarea mântuirii, şi păcatele împotriva ei au o deosebită greutate în cumpăna dreptei judecăţi a lui Dumnezeu: toate aceste păcate sunt de moarte, adică sunt împreunate cu moartea sufletului şi le urmează veşnica pierzanie, muncile veşnice în adâncurile iadului.

Cea mai rea faptă – necredinţa

Păcat de moarte este necredinţa: ea leapădă singurul mijloc de mântuire, credinţa în Hristos. Păcat de moarte este lepădarea de Hristos: ea îl lipseşte pe cel care se leapădă de credinţa vie în Hristos, ce se arată şi se păstrează prin mărturisirea cu gura. Păcat de moarte este erezia: ea cuprinde în sine hulirea lui Dumnezeu şi îl face pe cel molipsit de ea străin de adevărata credinţă în Hristos. Păcat de moarte este deznădăjduirea: ea este lepădare a credinţei lucrătoare, vii în Hristos.

Vindecarea de toate aceste păcate de moarte este credinţa adevărată, sfântă, vie în Hristos. De o însemnătate covârşitoare în faptele credinţei este mărturisirea cu gura: marele dătător de lege al israilitenilor, văzătorul de Dumnezeu Moisi, a fost lipsit de intrarea în pământul făgăduinţei îndată ce a rostit, cu privire la o faptă a credinţei, cuvinte ce arătau o oarecare îndoială (Numeri 20, 10 – 12).

De ucenicii unui oarecare pustnic mare din Egipt s-a depărtat harul botezului îndată ce acesta, stând de vorbă cu un evreu, a rostit, în simplitatea sa, un cuvânt de îndoială cu privire la credinţa creştină.

Istoria bisericească povesteşte că în primele timpuri

ale creştinismului, în vremea prigoanelor, unii păgâni mărturiseau cu gura pe Hristos cu prefăcătorie, în glumă şi în bătaie de joc, iar harul dumnezeiesc îi adumbrea de îndată: într-o clipă se prefăceau din păgâni înrăiţi în creştini râvnitori şi pecetluiau cu sângele lor mărturisirea pe care la început o rostiseră ca pe o luare în deşert. […]

Credinţa în Iisus Hristos, mai presus de toate faptele bune

Cel ce crede în Hristos, de va şi muri cu moartea păcatului, iarăşi va învia prin pocăinţă (În 11, 25), şi vedem pe mulţi dintre sfinţi că au căzut din înălţimea sfinţeniei în adâncul unor păcate grele, iar apoi, cu ajutorul credinţei şi al pocăinţei insuflate de aceasta, s-au liberat din adâncul cel puturos şi întunecat, au suit iarăşi la înălţimea curăţiei şi sfinţeniei.

Deznădăjduirea dă în vileag necredinţa şi egoismul ce se aflau dinainte în inimă: cel ce crede în sine şi nădăjduieşte în sine nu se va scula din păcat prin pocăinţă; se va scula prin ea cel ce crede în Hristos, Atotputernicul Răscumpărător şi Doctor.

Credinţa este din auzire (Rom. 10, 17): ascultă Evanghelia, care-ţi vorbeşte, şi pe Sfinţii Părinţi, care o tâlcuiesc; ascultă-i cu luare aminte şi, puţin câte puţin, se va sălăşlui în tine credinţa vie, care va cere de la tine plinirea poruncilor evanghelice şi te va răsplăti pentru această împlinire cu nădejdea neîndoielnică a mântuirii. Ea te va face următor al lui Hristos pe pământ, împreună moştenitor cu El în cer. *Amin*.